Svenska som andraspråk för lärare åk 7-9, 45 högskolepoäng (1-45 högskolepoäng). Ingår i Lärarlyftet.

Swedish as a second language for teachers years 7-9 45 hp (1-45). Included in Lärarlyftet
45 hp

Uppdragsutbildning

960L73

Gäller från: 2023 HT

Fastställd av	**Huvudområde**	
Styrelsen för utbildningsvetenskap	Inget huvudområde	
Fastställandedatum	**Utbildningsnivå**	**Fördjupningsnivå**
2020-12-09	Grundnivå	G1X
Reviderad av	**Utbildningsområde**	
Utbildningsvetenskaps nämnd för kursplaner	Humanistiska området	
Revideringsdatum	**Ämnesgrupp**	
2021-03-08; 2021-03-12; 2023-02-15	Svenska som andraspråk	
Gavs första gången	**Gavs sista gången**	
HT 2020		
Institution	**Ersätts av**	
Institutionen för kultur och samhälle		

Förkunskapskrav

Du som är anställd som lärare och har huvudmannens skriftliga godkännande.

Lärandemål

Lärandemål delkurs 1

- visa grundläggande kunskaper om svenska språkets grammatik
- analysera inlärares (åk 7-9) skriftspråkliga produktion
- visa grundläggande kunskaper om svenska språkets ljudsystem
- använda sina teoretiska kunskaper vid analys av andraspråksinlärares svenska uttal och stavning.

Lärandemål delkurs 2

- tillämpa aktuella teorier och modeller vid bedömning av andraspråksinlärares skriftspråkliga produktion
- diskutera konsekvenser av bedömning för samt lärares prioriteringar i samband med bedömning av andraspråksinlärares skriftspråkliga produktion .

Lärandemål delkurs 3

- redogöra för teorier om litteracitetsutveckling på ett andraspråk
- relatera texttypers komplexitet, språkliga drag, struktur och syfte till elevers litteracitetsutveckling
- föra ämnesdidaktiska resonemang med utgångspunkt i kursplanen och begreppet litteracitet

Lärandemål delkurs 4

- redogöra för teoretiska utgångspunkter för organisation, planering och genomförande av andraspråksundervisning för inlärare i åk 7-9.
- redogöra för olika språkutvecklande arbetssätt
- planera undervisningsmoment inom ämnet
- på en grundläggande nivå redogöra för betydelsen av flerspråkig undervisning, translanguaging

Lärandemål delkurs 5

- redogöra för olika texttypers syfte, innehåll, uppbyggnad och språkliga drag.
- föra ämnesdidaktiska resonemang med stöd i aktuell forskning rörande arbete med skolans texttyper och språkutvecklande arbetssätt.
- planera undervisningsmoment för arbete med olika texttyper utifrån ett språkutvecklande perspektiv

Lärandemål delkurs 6

- reflektera kring förhållandet mellan språk och situation
- diskutera relationen mellan språkliga varieteter och identitet
- resonera kring språkliga normer och attityder till olika språkbruk

Kursinnehåll

Delkurs 1 Svenska språkets struktur i ett andraspråksperspektiv
I kursen studeras svenskans grammatiska system. Den studerande orienterar sig också om andra språks strukturer och reflekterar kring andraspråksinlärares skriftspråkliga produktion. Även ordbildning behandlas. I kursen studeras svensk fonetik, fonologi och uttal ur ett kontrastivt perspektiv. Relationen mellan uttal och stavning diskuteras.

Aktuella styrdokument:

Aktuella delar i Lgr 22 Svenska som andraspråk åk 7-9. T.ex.:
Språkliga strukturer och normer. Meningsbyggnad och ordföljd på svenska i jämförelse med andra språk eleven kan. Hur orsaks-, konsekvens-och villkorssamband kan formuleras genom olika typer av bisatser. Styckeindelning och textbindning med sambandsmarkörer, referensbindning och tematisk bindning. Skiljetecken, ordklasser, kongruens, tempus, genus och satsdelar samt stavning.
Svenska språkets prosodi och uttalets betydelse för att göra sig förstådd. Olika varieteter av talad svenska: dialekter och sociolekter.

Delkurs 2 Andraspråksutveckling och skriftlig språkfärdighet
I kursen studeras aktuella teorier och modeller för bedömning av andraspråksutveckling och språkbehärskning såsom processbarhetsteori och performansanalys samt Skolverkets bedömningsstöd. Bedömning diskuteras utifrån olika teorier om språkfärdighet och forskning om utveckling av vardagsspråk och skolspråk behandlas. I kursen diskuteras även olika syften med bedömning samt dess konsekvenser för såväl andraspråkselever som för lärarens planering av undervisningen. Begreppet formativ bedömning som utgångspunkt för andraspråkutveckling berörs liksom lärares prioriteringar och avvägningar i samband med bedömning av inlärarspråk. Med utgångspunkt i texter skrivna av andraspråksinlärare studeras utvecklingsnivåer samt språkliga drag som brukar orsaka svårigheter för inlärare av svenska som andraspråk. Utifrån deltagarnas egna undervisnings- och bedömningserfarenheter samt forskning diskuteras hur undervisning kan organiseras för att bemöta elever med behov av särskilt stöd.

Aktuella styrdokument:

Aktuella delar av Lgr 22. Svenska som andraspråk åk 7-9.
Genom undervisningen ska eleverna ges förutsättningar att utveckla sitt svenska tal- och skriftspråk så att de får tilltro till sin språkförmåga och kan uttrycka sig i olika sammanhang och för skilda syften. Det innebär att eleverna genom undervisningen ska ges möjlighet att utveckla språket för att tänka, kommunicera och lära.

Delkurs 3 Läs- och skrivutveckling på ett andraspråk
Begreppet litteracitet behandlas och relateras till aktuella styrdokument i syfte att

belysa de språkliga förmågor eleverna ska utveckla när det gäller att läsa, skriva och förstå olika texttyper. I kursen studeras inledningsvis teorier och forskning om litteracitetsutveckling på ett andraspråk liksom om lässtrategier. Även teorier om betydelsen av elevens litteracitet på sitt förstaspråk för litteracitetsutvecklingen på dennes andraspråk berörs. Olika texttypers komplexitet, språkliga drag, struktur och syfte analyseras och relateras till elevers litteracitetsutveckling. Även kunskapsspråkets och det ämnesspecifika språkets typiska drag studeras samt dess betydelse för elevens litteracitetsutveckling på sitt andraspråk. Dessa kunskaper ligger till grund för deltagarnas arbete med att planera undervisning med fokus på att utveckla läs- och skrivförmågorna vad gäller såväl kunskapsspråk som ämnesspecifikt språk. Vid detta arbete diskuteras och problematiseras även val av texter utifrån ett interkulturellt förhållningssätt.

Aktuella styrdokument:

Aktuella delar av Lgr 22. Svenska som andraspråk åk 7-9. T.ex.:
Lässtrategier för att förstå, tolka och analysera texter från olika medier. Att urskilja texters budskap, tema och motiv samt deras syften, avsändare och sammanhang.
Strategier för att skriva olika typer av texter med anpassning till deras typiska uppbyggnad och språkliga drag. Skapande av texter där ord, bild och ljud samspelar.

Delkurs 4 Den flerspråkiga undervisningssituationen
I kursen studeras inledningsvis styrdokument för skolämnet svenska som andraspråk samt studier av teoretiska utgångspunkter för organisation, planering och genomförande av andraspråksundervisning i åk 7-9. Kunskap om styrdokumenten ligger till grund för det fortsatta arbetet där fokus ligger på att planera och diskutera ämnets centrala innehåll utifrån ett inkluderande förhållningssätt där nyanlända elevers kulturella bakgrund och erfarenheter utgör utgångspunkten för fortsatt utveckling av språk, ämne och kognitiva förmågor. Även genusperspektiv i undervisningen behandlas här. De pedagogiska och metodiska tillämpningar som studeras och diskuteras i förhållande till undervisning i ämnet Svenska som andraspråk är transspråkande, kollaborativt och laborativt arbetssätt och hur digitala verktyg kan användas i en språk- och kunskapsutvecklande undervisning.

Aktuella styrdokument:

Aktuella delar av Lgr 22. Svenska som andraspråk åk 7-9.

Genom att undervisningen utgår från ett andraspråksperspektiv ska eleverna ges förutsättningar att utveckla sitt svenska tal-och skriftspråk så att de får tilltro till sin språkförmåga och kan och vågar uttrycka sig i olika sammanhang och för skilda syften. Därigenom ska eleverna ges möjlighet att utveckla sitt svenska språk för att tänka, kommunicera och lära. Eleverna ska även ges möjlighet att utveckla olika strategier för hur man lär sig språk samt strategier för att stödja den egna kommunikationen.

Delkurs 5 Skolans genrer och andra texttyper
I kursen sker en fördjupning av studier av skolans genrer och andra texttyper eleverna möter. I denna delkurs fokuseras texter i skolans alla ämnen, skönlitterära texter och vetenskapligt skrivande. Modeller för språkutvecklande arbetssätt och arbete med skolans genrer jämförs och diskuteras. I denna del diskuteras och problematiseras bruket av språk och den betydelse språkliga förmågan har för individens möjlighet att utöva inflytande. Deltagarna arbetar med att utveckla kunskaper kring sociokulturellt perspektiv på lärande och hur språket påverkas av det sammanhang den språkliga kommunikationen är den del av. Till denna del knyts även arbete med hur digitala verktyg kan användas i undervisningen med syftet att utveckla språk och kunskaper.

Aktuella styrdokument:

Aktuella delar av Lgr 22. Svenska som andraspråk åk 7-9.
Undervisningen ska även syfta till att eleverna utvecklar förmågan att skapa och bearbeta texter, enskilt och tillsammans med andra.

Undervisningen i ämnet svenska som andraspråk ska ge eleverna förutsättningar att anpassa språket efter olika syften, mottagare och sammanhang, förmåga att läsa och analysera skönlitteratur och andra texter för olika syften.

Sakprosatexter för ungdomar och vuxna. Beskrivande, förklarande, utredande, instruerande och argumenterande texter. Texternas syfte, innehåll, uppbyggnad och språkliga drag samt deras ord och uttryck. Kombinationer av olika texttyper.

Delkurs 6 Flerspråkighet
I denna kurs studeras och problematiseras förhållandet mellan språk och situation, liksom språkliga normer och attityder till olika språkbruk samt språket som gemenskapsfaktor och social barriär. Här belyses och diskuteras också språkliga minoriteters situation och flerspråkiga samhällen. Ungdomars språkbruk och identitetsskapande utifrån ett flerspråkighetsperspektiv diskuteras och problematiseras på individ- och samhällsnivå.

Aktuella styrdokument:

Aktuella delar av Lgr 22. Svenska som andraspråk åk 7-9.

Ord och begrepp för att på ett varierat sätt uttrycka känslor, kunskaper och åsikter. Ords och begrepps nyanser och värdeladdning.

Ord och begrepp i både vardags-och skolspråk. Flertydiga ord, synonymer, ords klassificering i över-och underordning samt ords betydelseomfång i jämförelse med andra språk eleven kan.

Skillnader i språkanvändning beroende på syfte, mottagare och sammanhang. Språkets betydelse för att utöva inflytande.

Samtliga delar i kursen genomförs med utgångspunkt i de generella kompetenserna:

Genom att undervisningen utgår från ett andraspråksperspektiv ska eleverna ges förutsättningar att utveckla sitt svenska tal-och skriftspråk så att de får tilltro till sin språkförmåga och kan och vågar uttrycka sig i olika sammanhang och för skilda syften. Därigenom ska eleverna ges möjlighet att utveckla sitt svenska språk för att tänka, kommunicera och lära.

Samtliga delar i kursen genomförs även med utgångspunkt i vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Detta görs bland annat genom kurslitteraturen som representerar dessa båda perspektiv, vilket också reflekteras i föreläsningar, seminarier och kursuppgifter.

Undervisnings- och arbetsformer

Arbetet inom samtliga delar består av föreläsningar, seminarier, litteraturläsning, tillämpningsuppgifter, gruppdiskussioner samt skriftlig/muntlig redovisning.

Examination

Skriftliga individuella hemtentamen samt individuella muntliga redovisningar.

Betygsskala

Tregradig skala, U, G, VG

Övrig information

Planering och genomförande av kurs skall utgå från kursplanens formuleringar. Den kursvärdering som skall ingå i varje kurs skall därför behandla frågan om hur kursen överensstämmer med kursplanen.

Kursen bedrivs på ett sådant sätt att likvärdiga villkor råder med avseende på kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder.

Om det föreligger synnerliga skäl får rektor i särskilt beslut ange förutsättningarna för, och delegera rätten att besluta om, tillfälliga avsteg från denna kursplan.

Om undervisnings- och examinationsspråk

Undervisningsspråk visas på respektive kurstillfälle på fliken "Översikt". Examinationsspråk relaterar till undervisningsspråk enligt nedan:

- Om undervisningsspråk är Svenska ges kursen i sin helhet eller till stora delar på svenska. Observera att även om undervisningsspråk är svenska kan delar av kursen ges på engelska. Examinationsspråk är svenska.
- Om undervisningsspråk är Svenska/Engelska kan kursen i sin helhet ges på engelska vid behov. Examinationsspråk är svenska om kursen ges på svenska eller engelska om kursen ges på engelska.
- Om undervisningsspråk är Engelska ges kursen i sin helhet på engelska. Examinationsspråk är engelska.